

VIIRUSLIKUD TÜÜKAD – VERRUCAd

Viiruslikud tüükad ehk Verrucad on healoomulised kasvajalised moodustised nii nahal kui limaskestadel, mis on põhjustatud inimese papilloomiviiruse (HPV) poolt ja võivad kanduda kiirelt ühelt kehapiirkonnalt teisele.

Tüükad esinevad igas vanuses. Umbes 10% lastel ja noorukitel esineb kord elus viiruslikke tüükaid. Koolilapsed põevad sagedamini harilikke tüükaid (nn soolatüükad). Soolatüükaid võib esineda labakätel, sõrmedel, varvastel, lastel ka näol, huultel ja põlvedel. Jalataldade tüükad kasvavad mehhaanilise surve tõttu tavaliselt sissepoole ja on nahapinnaga ühes tasapinnas.

Ravimata jätmisel võivad enamus tüükaid taanduda aja jooksul iseenesest, kuna neid põhjustavad viirused jätavad endast immuunsuse. Sõltudes organismi hormonaalsest ja immunoloogilisest seisundist, on nii taandareng kui ka retsidiivide esinemine alati individuaalne ning ettearvamatu. Umbes 30% tüükaid võivad kaduda 6 kuuga, 66% 2 aastaga, 75% 3 aastaga olenevalt inimesest.

Kuidas nakatutakse? Viiruse ülekande toimub otsese (inimeselt inimesele) või kaudse kontakti teel (käterätid, esemed, pinnad jt). Verruca levib niiskes ja ebahügieenilises keskkonnas, võib nakatuda saunades ja ujulates. Tüükaid võib edasi kanda ka juba olemasolevatelt kolletelt, näiteks sõrmeküünte närimisel või habeme ajamisel. Genitaaltüükad täiskasvanutel kanduvad edasi seksuaalsel teel.

Tüügaste peiteperiood on 4-12 nädalat, kuid nad ei pruugi mõnikord ilmnedagi enne 18 kuud. Nakatumist soodustavad väikesed nahavigastused (sh lastel küünte närimine) ja haudumus.

Mõned inimesed nakatuvad tüügastesse kergemini. Samuti on vastuvõtlikumad nõrgenenud immuunsüsteemiga inimesed.

Millised tüükad välja näevad? Viiruslike tüügaste erinevaid variante on palju. Enamasti on nad konarlikud ebatasase tiheda pinnaga käsnjad moodustised, mille keskosas võib näha väikseid musti täppe – tromboseerunud väikesi veresooni.

RAVI: Kõige levinum soolatüügaste ravimeetod on nende kirurgiline eemaldamine vedelat lämmastikku kasutades (krüo ehk külmravi), sügavate tüügaste puhul on näidustatud laserkirurgiline või kirurgiline ravi. Kasutatakse ka kooriv-söövitavat ravi. Oluline on isiklik hügieen ja higistamise vähendamine.

Mis on krüoteraapia? Protseduuri eesmärgiks on külmutada naharakkudes olev vesi, mille järgselt sulamise käigus rakkudevahelised sidemed katkevad ning võib tekkida vill, mille peab peitsima antiseptilise lahusega iga päev kuni paranemiseni. Protseduuriks kasutatakse kas vatipulka või spetsiaalset pihustiga kannu. Tüükalt eemaldatakse liigne surnud nahk. Seejärel külmutatakse kollet ja ümbritsevat nahka mõni 10-20 sek jooksul ja sellega kaasuv torkiv kipitustunne, pärast võib külmutatud moodustise piirkonnas esineda tuikavat valu. Sageli on vaja teha mitmeid protseduure 2-3 näd pärast (3-5 raviseanssi). Krüoteraapiat saab samuti kombineerida teiste ravimeetoditega.

Imiquimod 5% (ALDARA); Podofüllotoksiin (WARTEK); Tretinoiin (0,05% Retin-A kreem); 5-fluorouracil Retseptiravimid.

WARTIE Pakendis survestatud konteiner, mis on täidetud 50 ml kokkusurutud vedelgaasiga (dimetüüleeter) ja millel on metallotsik külmaine manustamiseks soolatüükale.

Trikloroäädikhape (WARTNER) Kasutada kaks korda päevas 4 päeva järjest, enne uut ravitsükli pidada vahet neli päeva. Vajaduse korral võib kasutada korduvalt, kokku kuni 4 ravitsükli.

Sipelghape (END WARTS) pliiatsaplikaator, 5sekx2, kasutatakse 5 päeva tagant. Sobib lastele, rasedatele ja imetavatele naistele, diabeetikutele. Võib kasutada kuni 6 kuud.

40% hõbenitraati, 60% kaaliumnitraati (AVOCA) soolatüükapulki. Aseta soolatüükapulga niisutatud otsik soolatüükale 1-2 min. Protseduuri võib korrata 24 t. pärast (kuid mitte üle 3 korra).

Salitsüülhape, Piimhape, Kolloodium (DUOFILM, CICARELLI, KOLODIUM forte, VERRUXIN) vedeliku või plaastri kujul.

Preparaadid kasutatakse kõvenenud ja sarvestunud naha, konnasilmade ja soolatüügaste eemaldamiseks. Ei tohi kasutada, kui patsient on ülitundlik selle ükskõik millise koostisosa suhtes. Ei manusta tervele nahale ega limaskestadele, suguelundite või päraku piirkonnas olevatele soolatüügastele ega sünnimärkidele. Nagu kõik ravimid, võivad ka need põhjustada kõrvaltoimeid.

Käsimüügis olevate ravimite soovitusel annab õde vastuvõtu.

Kuidas salitsüülhappega tooteid kasutada:

- ❖ Peske ravitav piirkond: leotage 10-15 min soojas vees (lisades söögisoodat või meresoola) ja kuivatage enda isikliku rätikuga.
- ❖ Kandke vedelikku täpselt tüükale 1 kord päevas ja laske kuivada. Parema tulemuse saavutamiseks katke kolle tavalise plaastriga.
- ❖ Kui kasutate plaastrit, siis lõigake selle aktiivainet sisaldav osa tüüka suuruseks, asetage koldele ja fikseerige kleepribaga. Plaastrit vahetage 2 päeva tagant. Kui olete päeval väga aktiivne ja plaaster kipub ära nihkuma, võite seda kasutada ka vaid ööseks.
- ❖ 2-3 päeva tagant (võib ka iga päev), kui koldel olev surnud nahk on muutunud valgeks, eemaldage see peale vees leotamist käärde või skalpelliga (terariistade kasutamisel olla äärmiselt ettevaatlik). Pimsskiviga hõõruda ei tohi, see levitab viiruse laiali.
- ❖ Tehke ravi kuni 12 nädalat või lõpetage, kui kolde põhi näeb välja nagu normaalne nahk (ei sisalda musti täpikesi või „terakesi“).
- ❖ Kui tüügas muutub valusaks või hakkab veritsema, pidage raviga paar päeva vahet.

Kuidas kasutada ACETOCAUSTIN'i (monoklooräädikhappe):

- ❖ Spaatliga kanda väike kogus ACETOCAUSTINI tüükale, lasta kuivada ja kata plaastriga. Nädala pärast on monoklooräädikhappe mõjul tüüka pealmine kiht lahustunud.
- ❖ Mõnikord on vaja protseduuri korrata, kuna hape eemaldab ainult tüüka pindmise kihi. Soovitatud kasutada 1 kord nädalas, üldiselt piisab 5-st nädalast.

Ettevaatust! Koorivaid vedelikke tuleb määrada ettevaatlikult ainult soolatüükale, mitte seda ümbritsevale nahale - võib tekkida põletik ja haav. Naha kaitsmiseks võib ümber kanda pisut vaseliini. Kui nahk saab siiski kahjustada, ei tohi ravi jätkata enne, kui nahk on paranenud.

Üldised nõuanded: Püüdke käed hoida kuivana. Peske hoolikalt käsi peale tüügaste katsumist

- ❖ Ärge kammige, harjake või raseerige tüügastega kaetud piirkondi viiruse leviku takistamise eesmärgil.
- ❖ Ärge kasutage tüügastega küüntel sama küüneviili vm. hooldusvahendeid, mida te kasutate tervetel küüntel.
- ❖ Ärge närige sõrmeküüsi, kui küünevalli piirkonnas on tüükad.
- ❖ Ärge „nökkige“ tüükaid; see soodustab viiruse levikut.
- ❖ Soovitatav on mõneks ajaks habemeajamine peatada või teha seda väga ettevaatlikult, kuna viirused levivad kergelt.

Kasutatud kirjandus:

1. Watkins, P. (2006). **Identifying and treating plantar warts.** Nursing Standard.
2. Fry, L. (1997). **Cryotherapy.** An Atlas of Dermatology.
3. Dawber R., Colver G., Jackson, A. (1992). **Cutaneous Cryosurgery.** Principles and Clinical Practice.
4. Medicina. (1995). **Harilik tüügas.** Üldarsti käsiraamat.
5. Hebif T.P. (2007). **Borodavki.** Kozhnye bolezni. Diagnostika i lechenie.
6. Vita.ee
7. Derma.ee